

ORGANIZAREA, STRUCTURA ȘI FUNCȚIILE SISTEMULUI EXISTENT DE MANAGEMENT AL SITUAȚIILOR DE URGENȚĂ

Cdor. Dorinel ALEXANDRESCU

The work presents the organization and function of the National System of Emergencies Situation Management, aiming to ensure, in an integrated and professional way, the prevention and administration of the emergency situations, providing and coordinating the human, material, financial and other resources, needed to reestablish the normality state.

Necesitatea realizării sistemul național de management al situațiilor de urgență

Prin voință politică, concretizată într-o legislație adecvată, s-a instituit, la nivel național, Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență, destinat prevenirii și gestionării situațiilor de urgență, asigurării și coordonării resurselor umane, materiale, financiare și de altă natură, necesare restabilirii stării de normalitate. Acesta este organizat de autoritățile administrației publice și se compune dintr-o rețea de organisme, organe și structuri abilitate în managementul situațiilor de urgență, constituite pe niveluri sau domenii de competență și care dispun de infrastructura și resursele necesare îndeplinirii scopurilor pentru care au fost înființate.

Crearea actualului Sistem Național de Management al Situațiilor de Urgență a fost gândit și conceput ținându-se cont de contextul actual al multiplicării și sporirii gravității consecințelor manifestării unor riscuri nonmilitare la adresa securității naționale, pe fondul accelerării tendințelor de globalizare, al schimbării climatice radicale, al dezvoltării experimentelor științifice cu efecte imprevizibile, al diversificării activităților economice, legale sau nu, care utilizează, produc și comercializează substanțe periculoase.

Alte considerente care au stat la baza acestui demers sunt:

- proliferarea atentatelor teroriste pe plan internațional și, îndeosebi, a celor îndreptate împotriva intereselor statelor membre ale NATO, în special cele provocate simultan, cu efecte dramatice asupra vieții și sănătății unui număr din ce în ce mai mare de persoane;

- persistența, în domeniul managementului prevenirii și gestionării situațiilor de urgență, a unui sistem instituțional parțial încheiat, cu funcționare temporară și care se activează abia la momentul producerii situațiilor de urgență – incapabil să asigure un răspuns adecvat noilor provocări la adresa securității naționale;
- necesitatea accelerării procesului de integrare a României în structurile europene și euroatlantice.

Structuri organizatorice ale sistemului național de management al situațiilor de urgență

Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență are în componere:

- comitetele pentru situații de urgență;
- Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (IGSU);
- serviciile publice comunitare profesionale pentru situații de urgență;
- centrele operative pentru situații de urgență;
- comandantul acțiunii.

a) Comitetele pentru situații de urgență au în componență:

- *un președinte* al comitetului pentru situații de urgență – ministrul, conducătorul instituției publice centrale, prefectul sau primarul, după caz;
- *un vicepreședinte* – care este, de regulă, un secretar de stat, un adjunct al instituției publice centrale, președintele consiliului județean, primarul general sau viceprimarul;
- *membrii* – un secretar de stat de la fiecare minister sau un adjunct al conducătorului fiecărei instituții publice centrale și inspectorul general al Inspectoratului General pentru Situații de Urgență;
- *consultanți* – 1-2 experți și/sau specialiști din fiecare minister și instituție centrală.

Comitetele pentru situații de urgență sunt: Comitetul Național pentru Situații de Urgență; comitetele ministeriale și ale altor instituții publice centrale pentru situații de urgență; Comitetul Municipiului București pentru Situații de Urgență; comitetele județene pentru situații de urgență; comitetele locale pentru situații de urgență.

Comitetul Național pentru Situații de Urgență

Comitetul Național pentru Situații de Urgență asigură îndeplinirea atribuțiilor specifice pe linia realizării în România a obiectivelor strategiei internaționale de reducere a dezastrelor.

La nivel Comitet Național pentru Situații de Urgență:

Președintele comitetului pentru situații de urgență este ministrul, conducătorul instituției publice centrale; convoacă întrunirea Comitetului

Național pentru Situații de Urgență, stabilește ordinea de zi și conduce ședințele acestuia; aprobă prin ordin planurile, regulamentele și măsurile adoptate; semnează avizele, acordurile, împuternicirile, protocoalele de colaborare și proiectele de acte normative; îl informează operativ pe primul-ministru și prezintă în ședințele de Guvern hotărârile și propunerile Comitetului Național pentru Situații de Urgență.

Vicepreședintele comitetului pentru situații de urgență este, de regulă, un secretar de stat, un adjunct al conducătorului instituției publice centrale; îndeplinește obligațiile de membru prevăzute și, în absența președintelui, exercită atribuțiile acestuia.

Membrii comitetului pentru situații de urgență: în comitetul ministerial – persoane cu funcții de conducere din aparatul propriu și din unele instituții și unități aflate în subordinea ministerului sau instituției publice centrale ori sub autoritatea acestora; participă la ședințele Comitetului Național pentru Situații de Urgență; prezintă informări și puncte de vedere ale ministerelor sau instituțiilor publice centrale pe care le reprezintă; informează operativ miniștrii sau conducătorii instituțiilor respective asupra problemelor dezbătute, concluziilor rezultate, hotărârilor și măsurilor adoptate și urmăresc aplicarea acestora în domeniile de competență; mențin legătura permanentă cu centrele operative corespondente.

Consultanții în comitetele pentru situații de urgență:

- experți și specialiști din aparatul propriu al autorităților administrației publice, care constituie comitetele, sau din instituții și unități în subordine;

- reprezentanți ai altor ministere, instituții și servicii publice cu atribuții în domeniu, manageri ai societăților comerciale și regiilor autonome care desfășoară activități în domeniul de competență respectiv, cooptați în comitetele ministeriale la solicitarea președinților comitetelor respective;

- participă la ședințele Comitetului Național pentru Situații de Urgență; consiliază membrii acestuia asupra problemelor operative, tehnice și de specialitate; asigură documentarea tehnică de specialitate pentru tipurile de riscuri gestionate și sprijină Secretariatul tehnic permanent în elaborarea documentelor de lucru pentru Comitetul Național pentru Situații de Urgență; mențin legătura permanentă cu centrele operative corespondente, după declararea stării de alertă și până la încetarea acesteia.

Comitetul Național pentru Situații de Urgență are următoarele atribuții principale:

- *examinează* și propune spre adoptare Guvernului „Planul național de asigurare cu resurse umane, materiale și financiare pentru gestionarea situațiilor de urgență”;

- *analizează* și supune spre aprobare Guvernului „Regulamentul-cadru de organizare, funcționare și dotare a comitetelor, centrelor operaționale și centrelor operative pentru situații de urgență, precum și fluxul informațional-decizional”;

- *declară*, cu acordul primului-ministru, starea de alertă la nivel național sau la nivelul mai multor județe, coordonează gestionarea situațiilor de urgență și declară încetarea stării de alertă;

- *hotărăște*, cu acordul primului-ministru, punerea în aplicare a planurilor de evacuare, la propunerea comitetelor ministeriale, județene sau al municipiului București;

- *propune* Guvernului, prin ministrul internelor și reformei administrative, instituirea de către Președintele României a "stării de urgență" în zonele afectate, în baza solicitărilor primite de la comitetele județene sau al municipiului București, și urmărește îndeplinirea măsurilor stabilite în acest sens;

- *propune* Guvernului solicitarea/acordarea de asistență umanitară internațională în cazul situațiilor de urgență cu impact deosebit de grav, pe baza analizelor întocmite de Inspectoratul General pentru Situații de Urgență;

- *coordonează*, pe teritoriul național, activitatea forțelor internaționale solicitate pentru rezolvarea situațiilor de urgență, îndeosebi în domeniul înlăturării efectelor distructive ale dezastrelor, în conformitate cu prevederile legale;

- *propune* Guvernului includerea în bugetul de stat anual a fondurilor necesare pentru gestionarea situațiilor de urgență, inclusiv pentru operaționalizarea Sistemului Național și a structurilor de intervenție în afara frontierelor de stat, în cadrul structurilor specializate ale organismelor internaționale cu atribuții în domeniu;

- *stabilește* repartizarea principalelor funcții de sprijin pe care le asigură ministerele, celelalte organe centrale și organizațiile neguvernamentale privind prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență, care se aprobă prin hotărâre a Guvernului;

- *inițiază* elaborarea de acte normative pentru gestionarea situațiilor de urgență și le avizează pe cele elaborate de comitetele ministeriale, județene și al municipiului București;

- *analizează* și supune spre aprobare Guvernului scoaterea de la rezervele de stat a unor produse și bunuri materiale necesare sprijinirii autorităților administrației publice locale și populației afectate de dezastre sau alte situații de urgență;

- *stabilește* modul de cooperare a structurilor Sistemului Național cu alte autorități și organisme ale statului român sau internaționale abilitate în managementul stărilor excepționale;

- *coordonează* informarea opiniei publice privind managementul situațiilor de urgență;

- *îndeplinește* orice alte atribuții stabilite potrivit legii.

Comitetul Național pentru Situații de Urgență se întrunește în ședințe semestriale și ori de câte ori situația o impune, în prezența a cel puțin două treimi din numărul membrilor săi.

Ședințele Comitetului Național sunt prezidate de președinte sau, după caz, de primul-ministru.

Comitetele ministeriale și ale altor instituții publice centrale pentru situații de urgență

Comitetele ministeriale și ale altor instituții publice centrale pentru situații de urgență au următoarele atribuții principale:

- *informează* Comitetul Național pentru Situații de Urgență, prin Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, privind stările potențial generatoare de situații de urgență și iminența amenințării acestora;

- *elaborează* regulamentele privind gestionarea situațiilor de urgență specifice tipurilor de risc din domeniile de competență ale ministerelor și celorlalte instituții publice centrale cu atribuții în gestionarea situațiilor de urgență și le prezintă spre avizare Inspectoratului General și Comitetului Național pentru Situații de Urgență;

- *evaluatează* situațiile de urgență produse în domeniile de competență, stabilesc măsuri specifice pentru gestionarea acestora, inclusiv privind prealarmarea serviciilor de urgență din domeniile de competență ale ministerelor, și propun, după caz, declararea stării de alertă sau instituirea stării de urgență;

- *analizează și avizează* planurile proprii pentru asigurarea resurselor umane, materiale și financiare necesare gestionării situațiilor de urgență;

- *informează* Comitetul Național pentru Situații de Urgență și colegiile ministerelor asupra activității desfășurate;

- *îndeplinesc* orice alte atribuții și sarcini stabilite de lege sau de Comitetul Național.

b) Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (IGSU)

La nivelul Ministerului Internelor și Reformei Administrative funcționează ca organism tehnic de planificare, monitorizare și conducere IGSU. Acesta asigură transmiterea deciziilor luate de Guvern sau de Comitetul Național către autoritățile administrației publice centrale și locale, în vederea gestionării, în mod unitar, a situațiilor de urgență.

În cadrul IGSU funcționează *centrul operațional național* și alte structuri adecvate pentru managementul situațiilor de urgență, încadrate cu personal specializat pe tipuri de riscuri. Centrul operațional îndeplinește permanent funcțiile de monitorizare, evaluare, înștiințare, avertizare, prealarmare, alertare și coordonare tehnică operațională la nivel național a situațiilor de urgență.

Prin centrul operațional național, IGSU asigură secretariatul tehnic permanent al Comitetului Național pentru Situații de Urgență. IGSU asigură, potrivit competențelor, cooperarea și reprezentarea la nivel național în domeniile protecției civile, apărării împotriva incendiilor și gestionării situațiilor de urgență.

La nivel național, IGSU asigură coordonarea aplicării unitare, pe întreg teritoriul țării, a măsurilor și acțiunilor de prevenire și gestionare a situațiilor

de urgență, precum și informarea operativă asupra stărilor potențial generatoare de situații de urgență sau producerii acestora pe teritoriu, printr-un sistem informațional propriu. În acest scop emite, în calitate de autoritate de reglementare în domeniu, metodologii, norme, regulamente și proceduri care se publică în M.O. al României, Partea I.

IGSU are în subordine serviciile de urgență profesionale, organizate ca inspectorate pentru situații de urgență județene și al municipiului București, cu personalitate juridică. În subordinea directă a acestuia mai funcționează instituții de învățământ, de pregătire, de studii și cercetare științifică, de comunicații și informatică, grupuri de prevenire și intervenție, subunități specializate, baze, ateliere și depozite de asigurare tehnică, logistică și de reparații.

c) Serviciile publice comunitare profesionale pentru situații de urgență

Serviciile publice comunitare profesionale pentru situații de urgență, constituite ca servicii publice deconcentrate în subordinea IGSU, funcționează ca inspectorate județene și al municipiului București, cu personalitate juridică și asigură în zonele de competență coordonarea, îndrumarea și controlul activităților de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență.

Inspectoratele pentru situații de urgență sunt structuri specializate, destinate să execute misiuni de prevenire, monitorizare și gestionare a situațiilor de urgență și fac parte din forțele de protecție ale sistemului de securitate și apărare națională, și din sistemul local de management al situațiilor de urgență.

Principalele atribuții ale structurilor inspectoratelor:

- centrul operațional județean, respectiv al municipiului București – îndeplinește permanent funcțiile de monitorizare, evaluare, înștiințare, avertizare, prealarmare, alertare și coordonare tehnică operațională a intervențiilor, pentru gestionarea situațiilor de urgență;
- inspecția de prevenire – îndeplinește funcțiile de reglementare, avizare, autorizare, informare publică, îndrumare și control privind prevenirea situațiilor de urgență, precum și pregătirea populației privind comportarea în situații de urgență;
- grupuri de prevenire și intervenție, detașamente, detașamente speciale, secții, stații, pichete, echipe și echipaje – structuri de intervenție de pompieri, de protecție civilă și securitate civilă.

Misiunile specifice ale inspectoratelor sunt îndeplinite în zona de competență, care coincide, de regulă, cu teritoriul județului. Pentru situațiile de urgență majore, care impun concentrări masive de forțe și mijloace de intervenție, inspectoratele stabilesc din timp nevoile și solicită în sprijin grupări operative ori subunități specializate, care acționează temporar în afara zonei de competență.

d) Centrele operative pentru situații de urgență

Centrele operative pentru situații de urgență sunt conduse nemijlocit de șefii acestora și au în compunere compartimente adecvate exercitării, în domeniile de competență ale ministerelor și instituțiilor publice centrale respective, a funcțiilor și a atribuțiilor secretariatelor tehnice permanente ale comitetelor ministeriale. Numărul de posturi aferent centrelor operative cu activitate permanentă poate fi de maximum 20 de posturi, în raport cu sarcinile ce revin ministerului sau instituției, și se asigură prin redistribuirea personalului.

Centrele operative cu activitate permanentă se încadrează cu personal specializat pe tipurile de riscuri repartizate pentru gestionare, precum și în comunicații, informatică și relații publice.

Activitatea operațională a centrelor operative se desfășoară permanent, pe criteriul "24h/24h", în ture sau pe schimburi. Prin excepție, în funcție de natura și tipul riscurilor gestionate, conducătorul instituției pe lângă care funcționează centrul operativ poate aproba ca activitatea operațională a acestuia să se desfășoare cu respectarea programului normal de lucru, potrivit legii.

Dimensionarea centrelor operative pentru situații de urgență se face în raport cu natura, frecvența și gravitatea riscurilor majore repartizate pentru coordonarea gestionării, precum și cu complexitatea funcțiilor de sprijin îndeplinite de ministerul sau instituția publică centrală respectivă.

Centrele operative pentru situații de urgență au următoarele atribuții principale:

- *centralizează și transmit* operativ la centrul operațional al Inspectoratului General pentru Situații de Urgență date și informații privind apariția și evoluția stărilor potențial generatoare de situații de urgență;

- *monitorizează* situațiile de urgență și informează Inspectoratul General pentru Situații de Urgență și celelalte centre operaționale și operative interesate;

- *urmăresc* aplicarea regulamentelor privind gestionarea situațiilor de urgență și a planurilor de intervenție și cooperare specifice tipurilor de riscuri;

- *asigură transmiterea operativă* a deciziilor, dispozițiilor și ordinelor, precum și menținerea legăturilor de comunicații cu centrele operaționale și operative implicate în gestionarea situațiilor de urgență, cu dispeceratele integrate pentru apeluri de urgență și cu dispeceratele proprii serviciilor și forțelor care intervin în acest scop;

- *centralizează* solicitările de resurse necesare pentru îndeplinirea funcțiilor de sprijin pe timpul situațiilor de urgență și fac propuneri pentru asigurarea lor;

- *gestionează* baza de date referitoare la situațiile de urgență;

- *îndeplinesc* orice alte atribuții și sarcini privind managementul situațiilor de urgență.

Autoritățile și organismele din componența *Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență* cooperează, în exercitarea atribuțiilor specifice atât între ele, cât și cu alte instituții și organisme din afara acestuia din țară sau din străinătate, guvernamentale sau neguvernamentale.

Corespunzător principiilor managementului situațiilor de urgență, relațiile funcționale în cadrul Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență se bazează pe operativitate, conlucrare activă și subordonare ierarhică, asigurându-se, în acest fel, continuitatea și gradualitatea activităților de gestionare a situațiilor de urgență la toate nivelurile administrației publice centrale și locale.

În situații de urgență, *comunicarea* este elementul cheie care poate asigura succesul răspunsului furnizat de organizații, organisme și urgențe. Se realizează în condiții de maximă incertitudine și cu constrângeri de timp aproape imposibile, scopul principal al acestora fiind asigurarea relațiilor funcționale și obținerea acceptului publicului pentru acțiuni care nu totdeauna inspiră încredere sau au șanse mari de reușită.

Într-un sistem eterogen, așa cum este Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență, în situații de răspuns la urgențe, dificultățile de comunicare sunt greu de separat de problemele de coordonare și cele mai mari probleme de coordonare sunt cele interorganizaționale. Conlucrarea și comunicarea în cadrul managementului situațiilor de urgență înseamnă înainte de toate, *diseminarea informației* între organizații. Frecvent, mijloacele de comunicare există, dar, din diferite motive, în *decizii*, se ezită comunicarea cu alte structuri din afara propriei organizații.

Bibliografie

1. *Ordonanța de urgență nr.21* din 15 aprilie 2004 privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență;
2. Coman Neculai, *Pregătirea pentru apărarea împotriva riscurilor și provocărilor la adresa securității vieții și factorilor de mediu*, Editura EX PONTO, Constanța, 2005.